Atque hoc est Systema Corporum Cœlestium Primariorum, sive Hypothesis Ptolemaica Octo Sphæris à Veteribus Astronomis ad *Ptolemæum* promota, ab hoc iterum uno Cœlo aucta, & à Posteris Astronomis duorum adhuc Orbium accessione locupletata, Cœloque Empyreo immobili à Theologis ditata, ità ut Duodecim Cœlos, Sphæras, seu Orbes complectatur. Duodecimus Circulus seu Orbis Cœli Empyrei est immobilis, atque id propter nullum Motum admittit: Cæteri mobiles variis motibus & volutationibus circumcirca Terrestrem Molem feruntur, quos dilucidâ & brevi distinctione ob oculos ponemus.

Motus Cœlestium Corporum.

MOTUS Cœlestium Corporum est vel Rectus, vel Transversus.

- RECTUS est proprius Primi Mobilis, illud 24. horarum spatio super Polis & Axe Mundi circumvolvens.
- TRANSVERSUS sive Obliquus circumagens Cœlum super Axe & Polis talibus, qui declinant ab Axe & Polis Mundi, eosque transversè secant, qui motus priori contrarius quidem, sed impropriè, & pluriter loquendo dicitur. Non enim contrarius revera est, & Philosophicè loquendo, quandoquidem super eodem Axe, & iisdem Polis non peragitur. Est autem hic Motus vel ex Adverso, vel ex latere.
  - EX ADVERSO TRANSVERSUS MOTUS fit ab Occasu versus Ortum, & est vel Uniformis, vel Varius.
    - UNIFORMIS ad Tres Sphæras, Decimam nimirum, Nonam & Octavam pertinet.
    - VARIUS, quo Septem Planetarum Orbes in gyrum torquentur, & variis volutationibus circumducuntur.
  - A LATERE TRANSVERSUS MOTUS, qui fit à Septentrione versus Meridiem, & à Meridie versus Septentrionem, ac Sphæræ Octavæ Proprius esse censetur.

Atque hæc est Super Lunaris, seu Cœlestis Machinæ Creatæ Pars, in duodecim distributa Cœlos, cui subjacet altera Sublunaris, seu Elementaris quatuor Elementa complectens, Terram puta Totius Molis Creatæ Punctum, & centrum, secundum hanc *Ptolemæi*, & Antiquorum, ac hodiernorum Peripateticorum opinionem; Aquam cum Terra unum Globum rotundum seu Sphæram efficientem, quam in totius Molis Universæ Creatæ medio locatam esse opinantur. Aër grandi ambitu Terram & Aquam ambiens in tres Regiones seu partes dirimitur, Infimam scilicet, Mediam, & Supremam, ex quibus prima Terræ proxima, & Tertia Sphæræ ignis contermina esse dicitur: Media verò inter primam & tertiam intercedens medium locum obtinere fertur. Aëri succedit Ignis usque ad Sphærarum Cœlestium infimam, Lunam videlicet se extendens, & Sublunarem Mundanæ Machinæ Partem finiens, utpote qui Elementorum in Sublunari Mundo seriem claudit. Sublunaris Mundi Pars.

SERIES ORBIUM TOTIUS MACHINÆ MUNDANÆ SECUNDUM PTOLEMAICAM HYPOTHESIN, SEU SYSTEMA ANTIQUUM DISPOSITORUM.

Mundus sublunaris quatuor Elementa complectens.

Terra, Et Aqua.

I. TERRA ET AQVA unum Globum, seu unam Sphæram rotundam efficientes, atque totius Machinæ Universæ Creatæ Centrum, & punctum constituentes, quod in medio Aëre immobile consistens, principium est omnium mensurarum & dimensionum, quibus cuncti motus Cœlestium Corporum, omnesque distantiæ ipsorum mensurantur. In nostri Planisphærii delineatione Hæmisphærii Septentrionalis seu Borealis imagine usque ad Æquatorem descriptâ in conspectum producitur, atque ita in Plano adumbratur.

Aër.

II. AER Nubibus suis Terrestrem Sphæram ubique involvens, primus & proximus est, qui in Sphærâ suâ multiplicibus quidem, sed inordinatis & incertis voluminibus, ac perpetuis cum Aquâ commutationibus mobilitatem, inconstantiam ac varietatem suam ostendit. In eo inferiores vapores & exhalationes ex Terreno Globo, sive ex Terrâ & Aquâ ascendentes, Astralibus Influentiis ex Cœlo descendentibus obviam veniunt, & eas susceptas in subjectum Globum Terrestrem secum deferunt. Atmosphæra, i.e. Vaporum, quorum quasi regnum quoddam est, Regio jure appellatur, de quâ *Scheineri doctissima verba occurrunt in Rosæ Ursinæ lib. 4. parte 2. cap. 9. Omnis difformitas, quam Solaris Radius in illuminandâ Terrâ patitur, exiliit à sola regione vapidâ, seu Atmosphærâ, quæ terram veluti indumento delicato amicit, & à jaculis Phœbæis ita protegit, ut vehementiorem ipsorum impetum variè retundat, prout magis vel minus obliquè incesserint, & prout ipsa quoque Atmosphæra densior aut rarior, profundior, aut tenuior extiterit.* Atmosphæram habitus terrestres, & vapores aquei à Sole & reliquis Astris excitati concitant, & Solis etiam ipsius, atque Astrorum conversiones variis mutationibus afficiunt, & attemperant, quod Doctorum Virorum, atque cumprimis Physicorum turba neutiquam inficiatur. Omnium Meteororum Aër est hospitium & nativus locus, qui quod terram ambiat, & variis mutationibus afficiat, nemo est, qui ambigat, quandoquidem Ocularis intuitus id extra omne dubium ponit, & de ejus mobilitate neminem vult dubitare. De Aëre in *Prælaquio pag.* 57. 58. & 59. fusius actum est. Atmosphæra.

Ignis.

III. Ignem Veteres illi, qui Peripateticorum Philosophorum titulo insigniti fuêre, ut & hodierni ipsorum Asseclæ inter Aërem & Lunæ regionem collocant, atque eodem Elementari Machinæ Creatæ Parti fines suos constituunt, ideò quod ob levitatem, & puritatem, quibus prædituS esse videtur, ipsi supremum inter Elementa locum assignandum arbitrati sunt. Maximè tamen dubitare quis posset, quo jure, & quâ ratione Ignis in hunc locum compingendus sit, cum omnium rerum Effector & Destructor, etiam in cunctis rebus tàm Sublunaris, quàm Superlunaris Machinæ Mundanæ Partis inveniatur, & in omnibus Generationibus & Corruptionibus Primarius Author habeatur. Ignis Naturam, vires & proprietates admirabiles Ingenii & Rationis Humanæ imbecillis & vana perscrutatio haud facilè rimabitur, aut particulis Cartesianis explorabit, cum hoc Elementum à longè subtiliori principio suam originem repetat, & inquisitionis humanæ perspicaciam qualemcunque facili negotio à se amoliri soleat. In *Sacris Literis Deus* seipsum consumentem Ignem nominat, quia solus & unus tenebras dispellere & consumere, ac veram Lucem accendens Justitiâ & Misericordiâ suâ totum Universum Creatum regit, & gubernat; Illâ siquidem malitiam punit, & in Æternum Ignem ablegat; Hâc verò pietatem remuneratur, & in Æternam Lucem transponit. Ignis & Lux duo sunt Principia inter se quidem diversissima, sed tamen etiam à se invicem inseparabilia, adeò ut Lux inveniatur, ubi Ignis reperitur, & rursus Ignis ibidem præsens sit, ubi Lux animadvertitur, atque hoc pacto Ignis quasi Lucis Pater, & Lux quasi Ignis Filius existat, procedente ex utroque Spiritu calido, qui calore suo gratissimo cuncta fovet & reficillat. Sic Sacro Sanctæ Trinitatis Symbolon luculentissimum ex hac typicâ adumbratione prodiens testimonio suo clarissimo Antitrinitariorum pervicacem malitiam refellit, & ipsos ad saniorem mentem revocatos opinioni suæ horrendæ & detestandæ valedicere jubet. 1. ad Tim. 6. v. 14. 15, 16. Apostolus Paulus μέχρι τῆς ἐπιφανείας, inquit, ἃ καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, καὶ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται. *Usque ad illustrem illum adventum Domini nostri Iesu Christi, quem temporibus suis ostendet ille beatus, & solus Princeps, Lex ille Regum & Dominus Dominorum, qui solus habet immortalitatem, lucem habitans inaccessam, quem vidit nemo hominum, neque* Deus Ignis Consumens.

Lux inaccessa.

videre potest. Hoc est illud φῶς ἀπρόσιτον, sive Lux illa inaccessa, ad quam nemini mortalium aditus patet, & quæ prohibet, quò minus quis *Dei* Faciem aspicere possit, sicuti *Deus* ipse dixit *Exodi* 33. *v.* 20. *Mosi* Majestatem ejus videre desideranti; *Meam Faciem videre non potes, cum illi moriendum sit, qui Faciem meam videt.* Unde & in *Epistola* 1. *cap.* 4. *v.* 12. *Iohannes*, θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται, *Deum*, ait, *nemo unquam vidit.* Ab hâc Luce inaccessâ & æternâ ortum suum duxit Primigenia illa Lux, tenebras illas primigenias, & Lucem antecedentes illustrans, & per *Verbum Fiat* producta, ut & posteà Sol, ac reliqua Astrorum turba, quæ eodem *Verbo Fiat* procreata. Ex hâc Luce inaccessâ & æternâ originem suam traxêre Angeli Immortales, quorum Pars horrendâ inobedientiâ, & detestando lapsu à Deo Creatore suo descit, ac amissâ Luce in æternum Ignem se præcipitavit: Pars verò Lucem acceptam conservavit, ut æterni ministerii munus apud Creatorem suum obiret. Ex eadem oriundæ sunt Animæ Humanæ, æternæ Lucis particulæ creatæ, eamque ob rationem immortales, quæ cum Angelis quidem initium suum habuerunt, sed nunquam morientur; ac horrendo Primorum Parentum lapsu, luce sua orbatæ, eandem per *Christi* meritum recuperarunt, si in hac Vita ad *Christi* Domini & Servatoris sui imitationem se composuerint. Aliàs è contrario omnis recuperationis spe excidentes, & in perpetuo igne omnis lucis experte hæsuræ, si debito obsequio se Servatori suo non subjecerint. Porrò ut plurimum *Deus* tonitru, fulmine, & nubibus septus se mortalibus non Conspiendum sed audiendum exhibuit: Sicut *Exodi* 3. *v.* 3. Angelus Domini in Monte Horeb se videndum præbuit *Mosi* in Rubo igne non comburente inflammato, qui Angelus fuit *Filius Dei*, ut Angelus Magni Consilii, quippe postea *Mosi* dicens: Ego sum Deus ille Patrum tuorum &c. Meminit hujus apparitionis *S. Stephanus*, quem Judæi lapidibus obruerunt, in oratione sua ante supplicium, quo affectus est, habitâ, *Actor.* 7. *v.* 30, & 31. Sic etiam *Exod.* 19. *v.* 16. 18. & *cap.* 20. *v.* 18. *Deus* in Monte Sinai fulminans & tonans populo Israëlitico apparuisse narratur: Ipse Mons *Deuteronomii* 9. *v.* 15. igne arsisse dicitur, quod ibidem *cap.* 5. *v.* 23. affirmatur. Ubi quoque Dei vocem ex igne auditam esse *versu* 24 *Sacer textus* ait, ut *Moses* Populo Israëlitico Valle Peor in memoriam revocavit. *Deuteronom.* 4. *v.* 11. Montem Horeb in medium usque Cœlum arsisse, & ex igne vocem *Dei* auribus hausisse Israëliticum populum versu sequente *Moses* commemorat. *Levit.* 10. *v.* 2. *Et exibat ignis à Domino, qui consumebat eos*, nimirum *Nadab* & *Abihu* filios *Aaronis*, qui peccaverant. *Numer.* 11. *v.* 1. Dominus iratus Domini ignem inter Israëlitas, accendisse, atque exteriora castra consumpsisse, & versu 3. Ignis Domini se inter ipsos accendisse fertur. *Numer.* 16. *v.* 35. *Præterea Ignis exibat à Domino, & consumebat ducentos & quinquaginta viros illos, qui suffitus offerebant.* Quamplurima verò similia ex Sacro Codice huc afferre possem, si brevitate hic requisitâ non impediret: Cuncta tamen Igni longè aliam originem attribuendam, ejusque Naturam & proprietates multò difficiliori mysterio involutas esse declarant, quàm ut tàm facili perscrutatione indagari posse quis sibi persuadeat. Deus Lucem inaccessam inhabitat, se Ignem consumentem appellat; ex Igne locutus, & Igne septus Ignem Mysterium magnum esse declarat. Ignis omnis vitæ, caloris, & motus principium est, imò & ipsius Lucis, quâ evanescente Mors & Tenebræ cuncta occupant. Ignis Lucem suam per totam rerum Universitatem diffundit, ideoque in Superlunari, & Sublunari Regione versatur. Ignis verò duplex est; Frigidus & Calidus; Ille comprimit, contrahit, constringit, includit; Eum tenebræ & obscuritas possident, & tenent, quæ contractæ, & constrictæ corpus pariunt: Hic dilatat, dissolvit, dissipat, consumit, lucem parit, & animam in Corpore constituit. Concludi se non patitur, sed incalescens se movet, se movendo incalescit, & calorem suum Igne Frigido nutrit, fovet, ac pascit. Hinc ventilatio per motum ac fugam Ignis Calidi Frigidum Ignem consumentis aërem efficit, qui mutatus, in aquam transit, quæ frigidus iterum Ignis se rursus contrahit, & constringit, atque calidi Ignis pabulum est, aptum itidem, quod in corpus quodvis abeat, & ità jure ac meritò rerum omnium principium dicatur. Sic Tenebræ in Creationis principio fuerunt super Abyssum, *Genes.* 1. Abyssus verò infinitum illud nihil, quod principio, & fine caret, seu infinitum illud *Dei Omnipotentissimi* habitaculum, in quo certum spatium ad Universitatem omnium rerum creandam, & *Divinam Majestatem* manifestandam destinatum & constrictum Tenebras dedit: Ex Tenebris per *Verbum Fiat* Lux emersit, dum Ignis Calidus in Igne Frigido contractionis & constrictionis impatiens per Tenebras se dispersit, & diffudit, atque in Tenebris solutis, & dilatatis Lucem edidit: Quæ Lux Primigenia postmodum Origo fuit totam Molem Creatam illustrantium, Globo Terreno excepto, qui umbrâ suâ noctes atque dies discriminat, Sphæræ suæ uno tantum latere, seu alterutro Hæmisphærio lucem à Sole emissam quotidiè excipiens, atque iterum obscurans. Sic totam rerum omnium Molem Creatam perpetuâ Luce illustrari, cunctis Tenebris dispulsis, atque dierum vicissitudinibus obnoxiam illuminari & obscurari verisimile est. Post Lucem creatam Aquas ex Tenebris enatas, & Luce Primigeniâ informatas in Inferiores & Superiores divisas & discretas esse *Moses in Sacro Textu* docet, atque ità indicium certum facit, Ignem æquè in Superiori Machinæ Creatæ totius, quàm in Inferiori Parte versari, & ubique vivifici sui caloris operâ res omnes fovere, & conservare. Unde patet, Veteres in Schematis Mundani serie constituendâ, dum Igni certum suprà reliqua Tria Elementa, Aërem scilicet, Aquam & Terram locum attribuunt, aut graviter errasse, aut saltem illum locum κατ' ἐξοχὴν indicare voluisse, in quo ex Astris descendentes influentiæ Igneæ calidæ, ab Inferiori Igne Frigido excipiuntur. Plura de Igne sciendi Cupido occurrent in *Prælaquio pag.* 58, 59, 60.

Lux Primigenia.

Angeli.

Animæ Humanæ.

Ignis Duplex. Frigidus.

Calidus.

Tenebræ. Abyssus.

Lux.

Primigenia.

Mundus Superlunaris Sphæras undecim mobiles, & duodecimam immobilem in Cœlesti regione comprehendens.

Luna.

I. LUNA Planeta infimus, cursu celerrimus, terræque proximus Sphærâ suâ circulari Elementarem Orbem ambit, quem *Hemisphærii Ptolemaici Typus Præsens Dianæ* seu *Latonæ* curruì insidentis, ac lunula in capite ornatæ repræsentat. Vide in *Prælaquio pag.* 67, & 68.

Mercurius.

II. MERCURIUS suprà Lunam, & infrà Venerem cum caduceo in curru suo sedens, & minimus Planetarum, atque raro in conspectum prodiens, ob Solis nimiam vicinitatem, in typo nostro Uranometrico circa Lunam & reliquum Orbem Elementarem Iter suum peragere, atque secundam Orbitam Cœlestem obtinere cernitur. Vide in *Prælaquio pag.* 68, 69.

Venus.

III. VENUS cum Cupidine arcu & sagittis decorato, cujus currum duo cygni protrahunt, in hoc Planisphærio tertium Circulum occupat; Mercurio superior, atque Sole inferior, Jovem fulgore suo superat; Modò Solem præcedit, modò sequitur, Lunæ vicissitudines imitans nunc corniculata, nunc media, nunc gibbosa, nunc nulla apparet. *Prælaquio pag.* 69.

Sol.

IV. SOL figurâ coronati *Apollinis* currum in hoc *Typo Planisphærico* quatuor equis junctum regens, medium inter Planetas locum tenet, sphæràque suâ cæteras inferiores circundat, ac cæteris superioribus circundatur. Centrum est & punctum totius Macrocosmi, & cor Spiritus Sy derei, sive Anima Mundi, omniumque astrorum, lumen ac vitam suam ab ipso sumentium, efficaciamque suam accipientium, quodvis secundum suam naturam & proprietatem, quippe ex quo ipse Spiritus Sydereus oritur, & se per totum Macrocosmum diffundit, haud aliter ac anima in animalium cordibus sedem suam habet, atque inde per totum corpus se diffundens, secundum cujusvis membri naturam & proprietates operatur. A *Deo* Naturæ tanquam Rex Præpositus, & sex reliquis Planetis, veluti consiliariis suis stipatus, primus in loco suo apertus est, & per *Verbum Fiat* gradatim reliquos Planetas, virium & virtutum suarum participes reddidit: ac primo Venerem descendentem, & Martem ascendentem. Illa per mortem materiæ ab Igni consumptæ demissa, origo & principium est lenitatis & mansuetudinis, atque secundum Spiritum amoris & charitatis cupiditas, secundum

ANDREAS CELLARIUS PALATINUS Harmonia Macrocosmica AMSTERDAM, 1661 THE WARNOCK LIBRARY Octavo